

Landsbygds- och
Infrastrukturdepartementet,
Regeringskansliet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.dl@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över remiss av rapporten Reglering av veterinärpersonal m.m. vid höjd beredskap, LI2024/01748, svar senast 2025-04-25

Er beteckning: LI2024/01748

Sammanfattning

Länsstyrelsen ser positivt på förslaget att Krigsveterinärförordningen tas bort och författningsändringar sker i andra befintliga lagar och förordningar. Det underlättar vid behov av förändringar av lagstiftningen och minskar risken för att den blir inaktuell.

Länsstyrelsen ser också positivt på att det i förslagen blir mer tydligt gällande mandat vid omfördelning av personal. Länsstyrelsen är den myndighet som är bäst lämpad att ha översikt över läget i länet gällande veterinärpersonal och det är då passande att den myndigheten får mandat att kunna omfördela veterinärpersonal vid behov.

Ytterligare vill Länsstyrelsen betona det positiva med att i de förslagna förändringarna peka ut länsstyrelsen som ansvarig istället för krigstjänsteveterinären, som är utpekad att leda den civila veterinärverksamheten i Krigsveterinärförordningen. Det är en fördel att hela myndigheten får uppdraget för att kunna få så optimal planering och förmåga som möjligt.

Länsstyrelsen Östergötland avstyrker de förslag gällande vilken plikt som ska kunna användas för omfördelning av veterinärpersonal vid behov, den behovsanalys som gjorts gällande personalförsörjning och konsekvensutredning gällande merkostnader för länsstyrelsen.

Länsstyrelsen vill också förtydliga att vi vid behov, och om regeringen beslutar så, kan ta över ledning över andra myndigheter, organisationer och företag som upprätthåller samhällsviktig verksamhet. Vi kan dock inte ta över personalansvar, se kommentarer under avsnitt 7.7. Länsstyrelsen vill även betona vikten av att behålla de definitioner som finns i annan lagstiftning.

Länsstyrelsen har följande kommentarer.

2 Definitioner och förklaringar

Det är av stor vikt att definitioner som redan finns i gällande lagstiftning tillämpas i eventuella kommande förordningar. I rapporten används flera olika nya begrepp för sådant som redan är definierat i annan lagstiftning eller vägledning. På flera ställen i rapporten används begreppet djurhälso- och sjukvård eller hälso- och sjukvård. Länsstyrelsen har gjort antagandet att det som avses är djurens hälso- och sjukvård, vilket är definierat i lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård.

I rapporten framgår att MSB:s vägledning för att kunna identifiera samhällsviktig verksamhet som är nödvändig för totalförsvaret har använts. Samma begrepp som finns i denna vägledning bör användas även inom området reglering av veterinärpersonal m.m.

5.3 Lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt

Länsstyrelsens bedömning är att veterinärverksamhet är av sådan specifik art att civilplikt blir särskilt lämplig. Denna uppfattning gäller trots att civilplikten kan anses vara mer ingripande för de enskilda som omfattas av den.

Veterinäryrket är ett legitimationsyrke med kvalificerade uppgifter. Allmän tjänsteplikt lämpar sig bäst för okvalificerade arbetsuppgifter där det krävs minimalt med utbildning och övning vid förflyttning till ny arbetsplats, detta går att läsa i förarbetena (prop. 1994/95:6 s. 192). Enligt lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård ska veterinär ha formell och reell kompetens. Det är varje enskild arbetstagare som är ansvarig för att inte utföra arbetsuppgifter som de inte har kompetens för. Denna lag kommer fortfarande att gälla vid höjd beredskap. Civilplikt för denna yrkeskategori är därför mer lämpligt.

Civilplikt är också mer lämpligt ur ett tidsperspektiv. Vid en händelse där Sverige förklaras i höjd beredskap kan det krävas en

snabb initiering av vissa funktioner, även inom veterinärpersonal m.m. Vid allmän tjänsteplikt skulle det i så fall först behöva göras en inventering av personal och kompetens och sedan en utbildning vilket tar tid. Om personal inför höjd beredskap utbildas och övas enligt civilplikt är denna grupp redo att användas snabbt. Om en inventering görs i planering finns risken att detta är inaktuellt då beslut om allmän tjänsteplikt tas, bland annat på grund av att den veterinära arbetsmarknaden är rörlig och viss kompetens finns enbart hos ett begränsat antal personer.

6.3.2 Personalförsörjning

I avsnittet nämns den personalförsörjningsanalys som gjorts. Länsstyrelsen gör bedömningen att de beräkningar som gjorts inte är tillräckliga. Troligen kommer behovet av veterinärer och annan veterinärpersonal öka kraftigt under ett krig. I "Rapport om utredning om hur olika kriser och samhällsstörningar kan påverka djurens hälso- och sjukvård" dnr 6.9.11-23615/2022 finns flera scenarion som beskriver detta.

6.3.3 Hälso-och sjukvård i privat sektor för livsmedelsproducerande djur

De veterinärer som arbetar i privat sektor är i regel inte krigsplacerade inom det civila försvaret och är därför de som i realiteten kan omfördelas. Det är då viktigt att det finns en lösning för detta. När det gäller de som driver verksamheten inom djurens hälso- och sjukvård för livsmedelsproducerande djur är verksamheten redan viktig för totalförsvaret. Det är därför inte sannolikt att personal kommer att omfördelas från denna verksamhet. Det kan dock ske vid till exempel stort behov från Försvarsmakten eller humanvården och då behöver det finnas en lösning.

6.3.4 Hälso- och sjukvård i privat sektor för sällskapsdjur samt tjänste- och servicedjur

Denna personalgrupp kommer troligen att vara den största resursen för omfördelning av personal till totalförsvarsviktig verksamhet. Viss verksamhet måste dock finnas kvar för tjänste- och servicedjur och även för övriga sällskapsdjur i den mån resurser finns. En basalnivå för vård till dessa måste finnas för att inte bryta mot djurskyddslagen.

Den lösning som känns mest aktuell är att det tecknas avtal mellan Jordbruksverket och dessa företag. För detta ska kunna genomföras behövs finansiering.

7.3 Lägesbilder

Det pågår nationella utredningar kring hur rapportering ska ske i beredskapssystemet. Det är viktigt att en fråga som berör en (relativt sett) mindre del av verksamheten inte leder till ett helt annat förfarande. Länsstyrelsen föreslår att utredningen följer den nationella utvecklingen av rapporteringssystemet.

7.4 Personalförsörjning

Att skapa en beredskap inom området som föreslås i rapporten genom registerhållning, inventering av personal och kompetens samt upprättande av en beredskapsplan för omfördelning av personal till totalförsvarsviktig veterinärverksamhet kräver både förmåga och tid. För att detta ska kunna ske är det viktigt att det finns finansiering. Länsstyrelsen gör inte samma bedömning som den konsekvensutredning som gjorts som bedömer att förslagen inte innebär några merkostnader för länsstyrelserna.

7.7 Möjlighet för länsstyrelsen att ta över arbetsuppgifter

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att länsstyrelserna ska överta personalansvar för Jordbruksverkets djurhälsopersonal respektive Livsmedelsverkets kontrollpersonal vid höjd beredskap. En anledning till detta är att det i sådana fall uppkommer uppenbar jävsproblematik då länsstyrelserna idag har tillsyn över länets djurhälsopersonal, det vill säga den personalkategori som länsstyrelserna föreslås ta över lednings- och personalansvar för. Vi menar att länsstyrelsernas roll i första hand ska vara att omfördela veterinärpersonal och förnödenheter inom länet och mellan olika län. Vi anser att likhetsprincipen bör gälla, det vill säga att Jordbruksverket och Livsmedelsverket har fortsatt arbetsgivaransvar över sin egen personal, fastän regionalt, om kontakter och samband med den centrala ledningen bryts eller kraftigt försvåras. Detta bör finnas i de centrala myndigheternas beredskapsplaner.

Detta kan likställas med hur länsstyrelsen kan ta över ansvaret för den kommunala räddningstjänsten. När vi tar över det ansvaret tar

vi enbart över de operativa räddningsinsatserna samt beredskap för dessa. Vi får i det uppdraget inte ansvar över personalen eller kostnader.

Det bör även noteras att personal som är krigsplacerade inte kan omfördelas.

7.8 Utbildning och övning

Länsstyrelsen är ansvarig för att utbilda och öva sin egen organisation. Detta kan omfatta inhämtning av uppgifter till lägesbild och omfördelning av personal. Vi är dock inte ansvariga för att utbilda och öva arbete under höjd beredskap i de olika myndigheterna, organisationerna och företagen. Hur de ska bedrivas i höjd beredskap och vilka arbetsuppgifter som eventuellt ska prioriteras bör lösas inom deras egen verksamhet.

8. Författningsändringar

Länsstyrelsen tar ingen ställning mellan de två förslagen i avsnittet då vi bedömer att de i praktiken inte innebär någon skillnad.

Övrigt

Nato nämns inte i rapporten. Länsstyrelsen anser även att man helt har missat Nato-perspektivet och värdlandsstöd, som är relevant för tjänstedjur och för gränskontroll. Humansjukvård berörs inte, vilket i sig är rätt - det bör komma från humansidan, men där saknas följaktligen perspektivet med samberoende av läkemedel, förbrukningsmaterial, instrument, analysresurser (det som händer på laboratorium) och andra försörjningsmateriel.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Ann Holmlid med länsveterinär Andrea Ståhl som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsjurist Marielle Hellman, beredskapshandläggare Sigrid Jansson och civilområdeshandläggare Gustav Helmers medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.